

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Institutio S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris.
Libri Qvinque**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

Volunt nuncupat castitatis, & Deiparae honorem contra Saraceni tueretur.

duobus salutate que duce, & quam illic habebat, sorore, solus & Dei, sui que iam totus ad Montem Serratam viam init; & mente interea reuoluens, quo ornatu Parenti Virgini, cui visendi honorem utcumque reponebat, sistere se posset maxime gratiosum, decreuit (quod deinde praestitit) dicere se illi perpetuo voto promissa Deo Castitatis, sicque huius ab ea intuisente coram sibi collatum munus eximium cumulare: at ecce his curis interuenit casus, qui proba specie inexpertum adhuc, rudemque nouitium tantum non euertit. Viator Maurus, Mahumeti sectator (cuiusmodi tunc Valentiae regnum, & Aragoniae habebat plurimos) dat se Ignatio comitem; utque primo affatu de iis facile quae propius occurrunt, sermo inducitur, de professione Ignatii ad Montem Serratam, primum agi, deinde etiam disceptari: Mahumetano siquidem, Virginem a partu, Dei Matrem impie pernegante, connitebatur Ignatius, quibus poterat modis, & rationibus, quas suggererat ingenio pietas, sacrilego homini persuadere contrarium. Ioco Maurus vertebat quicquid diceretur, & dicta dicere pergebat impius in religionem Christianam, rebus quae fieri non possent stolidè credulam, donec fastidians loquentem vrgentisque petitionibus iratus, subditis repente calcariibus, insultato Ignatio, inde se proripit. Ictus acriter barbari hominis duplici probro Ignatius, contemptu sui, & iniuria Virginis; iraque pariter & religionis studio incensus deliberat, possitne, aut debeat, iniuriam Virginis, Saraceni morte continuo vlcisci; idque ut deberet officij ratio suadebat, quod Christiani miles cum esses, in matris ipsius tuendum honorem stringi ab se ferrum oporteret; auocari se tamen ab ea mente, arcano instinctu sentiebat, quo admonebatur, reorum poenas penes publicum esse; priuatam, homini Christiano vindictam minimè licere. Inter haec dubius, ancepsque consilij, sententiam casui, vel Deo, ut putabat, permittere statuit. Quam se igitur in duas semitas scindebat via; saxosam alteram, in montem asperam & arctam; alteram planiorem, & latam in pagum exeuntem, cuius in prospectu quadragesimo vix passu patebat porta; illic equo habenas remittit liberas, certus si viam iniret qua Maurus praecesserat, quasi sibi traditum caelitus aut compellere ad palinodiam sacrilegiorum, aut restitantiem de medio tollere; sic religioni, & conscientiae satisfacere dum putat, quaesita desuper inter contententes, quam ignorabat sententia, misertus est tyronis sui Deus, nondum satis edocti Christianum, à militari iure distinguere. Praeter omnem naturae impetum, ommissa equus via facili, & plana, proritantéque ad pabulum diuersorio vicino quò Mahumetanus praierat, per montis ardua iter cepit; interpretante inde Ignatio velle Deum ut barbarus viueret; aut nolle saltem ab se interfici.

X.

In pagum venerat ad radices Montis Serrati positum; illic sibi ornatum comparat peregrini simul; & palam professi poenitentis, qualis deinceps videri volebat; pro veste vilem crassa ex cannabe tunicam, pro zona funem, cucurbitulam aquariam, & viatorum baculum. Hac equi ephippiò alligata sarcinula, mox ut templum Deiparae attigit, praertere omnibus voluit, ut totius aetatis maculas confessione sacra elueret, quod ex scripto fuscè

fusè & distinctè peregrit. Est Monserratenſe cœnobium & miraculis clara
 imago Deiparæ ad quam orbe toto concurretur, in tutela Patrum Benedicti-
 norum, apud quos regulæ ſeuera custodia ſic viget, vt cum eius loci digni-
 tate pulchrè incolarum conſentiat ſanctitas. In iis tunc erat, cum eò Igna-
 tius peruenit, Ioannes Chanones, natione Gallus, Mirapiceniſis olim Ec-
 cleſiæ Vicarius, qui veneraturus Deiparam cum ſe aliquando illuc contu-
 liſſet, religioſis captus Monachorum exemplis, & innocentia, valedixerat
 ſæculo; abdicatæque ab ſe officij dignitate & facultatibus, monaſticam vi-
 tam profeſſus fuerat anno ætatis trigeſimo altero, inde ad octauum, & octo-
 geſimum eodem quo primum ardore in eo Ordine durauit. Valens aut ægro-
 tus, iuuenis aut ſenex decrepituſ carnes attigit nunquam, & ex diurno
 quotidie dimenſo, partem in pauperes tertiam diuiſit. Veſtitus illi viliffimus,
 promiſſum ad genua ſub veſte cilicium; noctes, demptis paucis ad quietem
 horis, precando peruigiles partim cum cæteris in choro, partim in cellulæ
 ſecreto. Morbis diuturnis & graubus viri patientiam excoxit Deus, annis
 præſertim decrepitiſ (qui vel vni pro graui morbo ſunt) in iis dolores æquiſ-
 ſimo ſemper animo excepit, ſemper Dei laude, & gratis rependit: demif-
 ſione verò ſui & obedientia tam ſublimes fuit, totque aliis eminens dotibus,
 vt ad inſtaurandam Ordinis diſciplinam, multis per Hispaniam, & Luſita-
 niam domibus exemplar, auctôrque fuerit. Hæc è tabulario deprompta
 Monserratenſis cœnobij, breuiter attingere viſum eſt, tum vt nomine ſancti
 mei Patris, teſtimonij gratiam referrem, quod poſt memorabo; tum vt
 teſte quali, & quanto dictum, quanti eſſe ponderis debeat, ſciretur. Hic ergo
 vir tantus peregrinis ſacra pro officio miniſtrabat, cum in Montem Serratum
 aduenit Ignatius, quare apud illum vitæ omnis peccata depoſuit, tam dili-
 genti quidem exhomologeſi, tam acerbo dolore fletuque toties abrupta, vt
 tres integros dies tenuerit; mentem præterea illi ſuam manifeſtauit penitus,
 & quam in poſterum de vitæ ſuæ ratione conſilia agitare, in quibus ab
 eo ita confirmatus, inſtitutusque eſt, vt ſperare poterat ſeruidus peenitens, ab
 tanta virtute, & regendarum animarum peritia. Confefſione ritè iam obita,
 nouus hominem nouum decebat habitus, ad hoc latendi ſtudio ſub noctem
 mendicum quaſiuit cui veſtes donaret pretioſas: quibus ad interulam exu-
 tus, pro iis incredibili gaudio, prælibatum ſapius oſculo ſaccum ſumpſit,
 fune cinxit, cucurbitula latus ornauit, prehenſoque peregrinantium ba-
 culo in templum Deiparæ rediit, vbi ſacrum in cultum vertit inanitatem
 fabularum, ex quibus legendo didicerat nobiles armorum tyrocinium poſi-
 tutos, priuſquam accingerentur primo enſe, conſueviſſe noctem totam ar-
 matos ducere, quæ dicebatur armorum vigilia, ſibi quoque hunc morem
 militaturo iam auguſtiſſimæ Virgini eiufque filio ſeruandum putauit, bea-
 tamque illam quæ Annuntiati Verbi feſtum antecedit noctem, ante aram
 Deiparæ, ſtans, vel de genibus precando vigilauit. Primò exinde crepuſculo
 ad veteris templi vicinam altari paraſtatam, pugionem cum enſe pro anathe-
 mate appendit; diuinæ menſæ accubuit; equum monaſterio dedit; ac ne
 per celebritatem loci, ac diei deprehenderetur, ſummo manè diſceſſit. Haſit
 vigiliæ

tamen vigiliæ nobilis apud illos Patres memoria, quam & in exemplum vndique illuc peregrinantium, & Sancti honorem, vnus illorum Abbas mar-morea lamina constare posteris voluit, ad latus altaris cum hac epigraphe affixa. *Beatus Ignatius Loiola, hic multa prece, fletuque, Deo se, Virginique deuouit; hic tanquam armis spiriualibus, sacco se muniens, pernoctauit; hinc ad Societatem Iesu fundandam prodijt anno 1522. Frater Laurentius Nieto Abbas dicauit anno 1603.* Ibat alacer nouus Christi miles, seque illa in veste æquè mundo contemptibili, & mundi contemptrice per otium intuens, miris secum gaudebat lætitiis; cum vix leucam emensus sistitur à ministro Monferratenfis fori; qui cursu hominem assecutus, quæsiuit ex eo sollicitè, num vestes eius nodi, (& eas designabat) mendico donasset, qui cum ei etiam iurato parum crederetur, ex suspicione furti captus tenebatur. Indoluit nuntio vir sanctus, & lacrymas dedit; cumque rei totius ministrum fecisset abundè certiore; nihil de se præterea, quantumuis interrogationibus laceffitus quis? vnde? cur vestes dedisset? effere sustinuit; sed ignoti virtutem peregrini dum admirans recedit minister, ingemiscentem Ignatium, puduit quod benè pauperi facere, nisi cum eius infamia, & periculo non liceret. Manresam post hæc eodem itinere appulit.

XI.

*Vita asperitas
in Nosocomio
Manresano.*

Est Manresa domorum ad quingentas vel oppidulum, vel pagus, tribus à Monferrato leucis, notissimæ hoc æuo famæ & reuerentiæ, ob ea quæ retinet S. Ignatij, & exantlatæ ab eo vitæ durissimæ, asperitæque insignia. Erat tunc temporis hospitalis mendicorum, & ægrotorum domus, quadraginta ferè à pago passibus, pertinensque ad illam Thomæ Apostoli, & B. Lucie Virginis ædes sacra, ex qua nosocomio S. Lucie nomen fuit. Huc se Ignatius haud tam hospitij gratiâ recepit, quam vt campum haberet exercendi feruoris heroici, virtutisque incensæ; contemptu, cruciatuque sui & pretiosis ærumnis saginandæ. Primum igitur ab sese, quicquid poterat corpus non modo delectare, sed vel reficere, absceidit; nocturnæ quietis definitus paucis horis modus; eadem humi, ne molestia careret, subiecto pro cervicali saxo, vel ad summum ligno; idque perfrigida etiam hieme, corporisque habitu ita fracto & attenuato, vix vt illud miserè traheret; noctis residuum precatio, & flagellatio obtinebat; nam se quotidie interdum quinquies, ter interdum catena ferrea cædebat, & cædendi mensuram dictabat ardor pietatis. Horarum septem erat oratio, eaque de genibus, præter diuina Officia, & sacrum quibus intererat. Ieiunium verò nullis vnquam diebus interpunctum præterquam Dominicis, quibus præter diuinas epuli sacri delicias, pauca oluscula prandij nomine sumebat; verùm, vt postea Iacobo Lainio narrauit, injecto cinere corrupta, quo omnis eorum elideretur sapor. Diebus cæteris fuit illi cibus frustum secundarij panis, inter illa quæ corrogasset deterrimum; & aquæ scyphus, idque semel in die. Ad asperitatem præduræ cannabis, quam induerat, cuius etiamnum Barcinone segmentum visitur, nihilo quàm cilicia mitius, cilicium aliud subdidit, adiunxitque deinde crassiorẽ ex ferro catenam qua latera præcinxit; quandoque B. Virginis Viladordiënensis sacram ædem petens sesquimilliarĩ Manresa dissitam, textum